

Kdybych byl prezidentem

Odpověděl jsem textem v anketě časopis Respekt.

Krásná chimérická otázka "Kdybych byl prezidentem" mě vedla k zamyšlení, co nám u hlavy státu chybí, resp. jakou roli má vlastně plnit. A to jak z hlediska obecných principů, tak zceka konkrétně,,

Zamyslet se, co by bylo, kdybych byl prezidentem, je vlastně docela fajn. Podobá se dětským sněním, kdy si člověk představuje věci, které nikdy nenastanou. A v tom jsou podobné úvahy prosty dospělých strategií, praktických úvah a opatrných tezí. Co bych dělal? Mluvil, jednal a ptal se. Mluvil bych o tom, kam patříme jako společnost, která si zvolila demokratickou cestu a slovy Karla Čapka: „Také my jsme Dover, a naše hranice jsou útesy Západu.“ Takto bych mluvil nejen k lidem u nás doma, ale především v zahraničí. Nejsme a nebudeme středem světa, který hýbe dějinami. Bude docela stačit, když budeme pro všechny čitelný, spolehlivý a pevně zakotvený partner. Mluvil bych také o tom, co všechno je v naší společnosti pozitivní: kolik lidí pomáhá ostatním, kolik sociálních pracovníků obětuje dny a noci, kolik učitelů za strašlivých podmínek nevzdává práci s dětmi, kolik starostů malých obcí zvelebují místa, která mají rádi. Jsem hluboce přesvědčen, že nejsme společností negativní, rasistickou, přizemní a hloupou. Naopak. A prezident je ten, který má ukazovat to dobré, ne zneužívat negace. Opět parafrázuji slova nikoliv mých, ale tentokrát teologa Oty Mádra: „Demagog pracuje se strachem, skutečný politik s odvahou.“ Jednal bych pak nejen dle litery, ale i ducha ústavy. Prezident zde není od toho, aby zneužíval nevyřčených skulin v pravidlech, má být tím, kdo pravidla respektuje. Navíc, měl by svým jednáním jasně poukazovat na to, že platí i jistá nepsaná pravidla, které má smysl respektovat – ostatně kdo jiný než on by měl jít příkladem. Mluvil bych, jednal a ptal se. A otázky by to nebyly akademické. Musel bych sestupovat do vod každodenní politiky, neboť prezident se nemůže jen vznášet nad vodami reality a obecně kázat o etických principech. Ptal bych se Bohuslava Sobotky, co lze udělat, aby sociální demokracie zůstala skutečnou sociální demokracií – garantkou sociální politiky, ne jen prostorem pro mocenské pŕtky a reliktem „velkopartajních“ problémů. Ptal bych se Andreje Babiše, zda skutečně rozumí podstatě demokracie, jak konstatoval Tomáš G. Masaryk: „Nejhlubší argument pro demokracii – víra v člověka, v jeho hodnotu, v jeho duchovnost a v nesmrtelnou duši;...Věčné věčnému nemůže být lhostejné, věčné nemůže věčného zneužívat, nemůže ho vykořisťovat a znásilňovat.“ Ptal bych se Petra Fialy, zda myslí vážně svoji aktuální protievropskou rétoriku, zda se nezpronevřuje svým někdejšími akademickým ideálům. Ptal bych se Pavla Bělobrádka, ale i Matěje Stropnického, Ivana Bartoše nebo Petra Gazdíka, co udělat pro posílení skutečně rozumné, odpovědné, zároveň solidární politiky. Ptal bych se Vojtěcha Filipa, kam chce směřovat firmu KSČM, kterou stále ještě maskuje jako politickou stranu a ptal bych se Tomia Okamury, zda si nechce vážně a bratrsky promluvit se svým rozumnějším bratrem Hayatem... Ani ve své dětské úvaze nejsem přítom naivní, abych si myslel, že vždy dostanu rozumné odpovědi. Pokud ale nebudou nahlas padat jasné otázky, nebudeme umět pojmenovávat problémy, natož je posléze řešit. A právě pojmenování problémů a hledání cest k řešení, to je přece role prezidenta. Tož tak, jak by řekl Masaryk.

PS: Koho bych rád viděl na Hradě?

Zkušenosti, rozvahu, inteligenci a schopnost jasného a otevřeného slova. Profesor Drahoš má všechny tyto předpoklady.